

The background of the book cover is a photograph of a rustic, textured wall. On the left, a glowing street lamp is mounted on the wall. To the right, a window with green shutters is visible, with several potted plants on the windowsill. The scene is lit with warm, golden light, suggesting dusk or dawn.

Andrea Camilleri
Una veu de nit

Traducció de Pau Vidal

edicions

62

ANDREA CAMILLERI

Una veu de nit

Traducció de Pau Vidal

Edicions 62

Barcelona

Títol original: *Una voce di notte*
© 2012 Sellerio Editore, Palermo

Queda rigorosament prohibida sense autorització escrita de l'editor qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra, que serà sotmesa a les sancions establertes per la llei. Podeu adreçar-vos a Cedro (Centro Español de Derechos Reprográficos, www.cedro.org) si necessiteu fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra (www.conlicencia.com; 917021970 / 932720447).
Tots els drets reservats.

Primera edició: abril del 2016

© de la traducció: Pau Vidal Gavilán, 2016

© d'aquesta edició: Edicions 62, s. a.

Av. Diagonal, 662-664, 08034 Barcelona

www.edicions62.cat

info@edicions62.cat

Fotocomposició: Víctor Igual

Imprès a Romanyà Valls

DIPÒSIT LEGAL: B. 5.206-2016

ISBN: 978-84-297-7488-7

U

Es va despertar que tot just eren dos quarts de set del matí, ben descansat, fresc i amb el cap perfectament clar.

S'aixecà del llit, tirà les persianes amunt, mirà enfora.

Mar calma, plana com una taula, i un cel ben serè, de color blau clar amb quatre nuvolets blancs aquí i allà, que semblaven pintats per un aficionat que els hi hagués posat per fer bonic. En resum, un dia perfectament normal i corrent que li agradà justament per aquesta manca de caràcter.

Perquè hi ha dies que ja des de bon matí t'imposen la seva personalitat i a tu no et queda altra sortida que acotar el cap i entomar-la tal com ve.

Se'n tornà cap al llit, que a comissaria no hi havia pas gaire feina i per tant s'ho podia prendre amb calma.

Havia somiat?

Havia llegit en alguna revista que en realitat somiem sempre i que si de vegades ens pensem que no és perquè al moment de despertar-nos ens n'oblidem.

I podria ser que aquesta pèrdua de records també tingués a veure amb l'edat: de fet, fins a un determinat moment de la seva vida, tan aviat com obria els ulls tot el que havia somiat li tornava al cap immediatament i així veia desfilar tots els somnis davant seu com si fos al cinema.

Més endavant ja es va haver d'esforçar a recordar-los. Fins que ara ja, directament, no recordava res.

Els últims temps, dormir s'havia convertit en una cosa semblant a lliscar cap al fons d'una bombolla negra com el sèu, desproveït de sentits i d'activitat mental. Convertit en un cadàver, pràcticament.

Què volia dir, això?

Que cada cop que es despertés ho hauria de considerar com una mena de resurrecció?

Una resurrecció que, en el seu cas concret, en comptes del so de trompetes tenia, nou de cada deu vegades, la veu d'en Catarella.

Però segur que les trompetes hi tenen res a veure, amb la resurrecció?

O en realitat només acompanyen el judici universal?

Justa: allò que se sentia en aquell mateix moment eren trompetes o el dring del telèfon?

Va donar un cop d'ull al rellotge, abans de decidir si contestar o no. Les set.

S'aixecà a contestar.

Però just a l'instant en què la seva mà dreta estava a punt de despenjar l'auricular, l'esquerra, pel seu compte, sense que ningú li hagués donat cap ordre ni res, es desplaçà fins a la sortida del cable i el desendollà. En Montalbano es quedà un moment desconcertat mirant-la. D'acord que no tenia gaires ganes de sentir la veu d'en Catarella anunciant-li l'homicidi del dia, però això són maneres de comportar-se d'una mà? Com s'explicava un gest d'emancipació com aquell?

Podia ser que l'entrada en la senectut impliqués certa autonomia per alguna part del cos?

Perquè així es podia convertir en un problema fins i

tot caminar, si per casualitat un peu volgués anar cap aquí i l'altre cap allà.

Va obrir la porta-finestra, sortí al porxo i veié que el pescador matiner de sempre, el senyor Puccio, ja havia tornat a terra ferma i tot just acabava de treure la barca de l'aigua.

Tal com anava, en calçotets, saltà a la sorra i se li acostà.

—Què, com ha anat?

—L'aigua de la costa està tan contaminada, senyor meu, que els peixos ja no en volen saber res. Corren mar endins, o sigui que he pescat ben poca cosa.

Ficà una mà dins de la barca i en tragué un pop d'una setantena de centímetres.

—Tingui, l'hi regalo.

Era tan gros que en podien menjar quatre persones.

—No, gràcies. Què vol que en faci d'una bèstia així de grossa?

—I què n'ha de fer? Doncs menjar-se'l a la meva salut. Només cal fer-lo bullir una bona estona. Però digui-li a la senyora de fer feines que primer l'ha d'estovar ben estovat.

—L'hi agraeixo de tot cor però...

—Au, endugui-se'l —insistí el senyor Puccio.

El va agafar i se'n tornà cap al porxo.

A mig camí va notar una fiblada dolorosa al peu esquerre. El pop, que amb prou feines sabia com agafar, li relliscà de les mans i caigué a la sorra. Entre mecàsums alçà la cama i s'ho mirà de prop.

S'havia fet un tall a la planta del peu amb la tapa d'una llauna de salsa de tomàquet rovellada que algun desgraciat fill de sa mare havia llençat a terra. Sagnava força.

No era estrany que els peixos se n'annessin ben lluny! A hores d'ara les platges s'havien convertit en sucursals

dels abocadors i la costa era pràcticament el desguàs del clavegueram.

S'ajupí a recollir el pop de terra i arrencà a córrer cap a casa amb la pota ranca. La vacuna contra el tètanus ja se l'havia posada, però sempre val més curar-se en salut.

Entrà a la cuina, deixà caure el pop a la pica i el posà sota el raig de l'aixeta per esbandir-li la sorra que li havia quedat enganxada a causa de la caiguda. Després va obrir els porticons de bat a bat, se n'anà cap al lavabo, es desinfectà la ferida amb un bon raig d'alcohol, sense descuidar-se de renegar perquè coïa, i finalment la va cobrir amb esparadrap.

Ara el que li corria pressa era un bon cafè.

A la cuina, mentre preparava la cafetera, va començar a experimentar una certa incomoditat inexplicable.

Va alentir els moviments per mirar de descobrir d'on provenia.

I fou aleshores quan s'adonà d'una cosa: que tenia dos ulls clavats a sobre.

Algú l'estava observant fixament des de l'altra banda de la finestra.

Els ulls d'algú que no parlava, que l'escrutava en silenci i que per tant no devia tenir gaire bones intencions.

Què fer?

Primer de tot no havia de donar entenet a l'altre que l'havia descobert. Tot xiulant el vals de *La vídua alegre* va encendre el fogó i hi posà la cafetera a sobre. Continuava sentint aquells ulls clavats al clatell com els canons d'una escopeta.

Tenia prou experiència per saber que una mirada com aquella, tan quieta, tan amenaçadora, havia de ser per força resultat d'un odi profund, l'esguard d'algú que el volia veure mort.

Va notar com la pell se li humitejava de suor.

A poc a poc, amb la mà dreta s'havia anat acostant a un ganivet de cuina dels grossos, que aferrà ben fort.

Si per ventura el de fora de la finestra anava armat, segur que li engegaria un tret tan aviat com es girés.

Però no tenia cap altra sortida.

Es va girar d'una revolada alhora que es llançava de cap a terra.

Es va fer mal, i el retronys de la caiguda va fer dringar els vidres del moble aparador i els gots que hi havia a dins.

Però de tret no se'n va sentir cap perquè a fora no hi havia ningú.

Encara que això no volia dir res, barrinà el comissari, perquè si l'altre tenia bons reflexos podia ser perfectament que just en veure que ell es girava s'hagués apartat ràpidament de la vista.

Ara estava més que segur que l'altre devia estar ajupit sota la finestra esperant el seu pròxim moviment.

Notà que, per culpa de la suor, tenia la pell pràcticament enganxada a les rajoles.

Va començar a aixecar-se a poc a poc, sense apartar la mirada del requadre de cel que emmarcaven els porticons, preparat per saltar contra l'adversari fins i tot a través de la finestra, com fan els polis de les pellícules americanes.

Finalment es va incorporar del tot i en aquell moment sentí un soroll darrere seu que el va sobresaltar. Però de seguida s'adonà que era el cafè, que ja sortia.

Amb tota cautela va fer un pas endavant i cap a la dreta.

Gràcies a això, en un extrem del seu camp de visió hi va aparèixer la pica.

De sobte es quedà glaçat.

Dret sobre els tentacles amb què s'aferrava al marbre

del costat de la pica, el pop, immòbil, el fitava amb aire amenaçador.

En un tres i no res la imaginació d'en Montalbano el va transformar en una bèstia enorme, de dos metres pel cap baix, a punt de saltar-li a sobre.

Però no hi va haver cap batalla.

En Montalbano, tot llançant un crit d'esglai, va fer un salt enrere, topà contra la caldera, la cafetera caigué a terra per culpa de la vibració i quatre o cinc gotes bullents li socarraren l'esquena. Sense deixar de cridar com un esperitat va sortir corrents de la cuina, travessà el passadís presa d'un espant incontrollable, obrí la porta d'una revolada per sortir de casa i amb l'impuls arrossegà l'Adelina, que estava a punt d'entrar.

Tots dos rodolaren per terra. Tots dos xisclant. L'Adelina encara més espantada de veure'l a ell tan espantat.

—Ai, mare, què ha passat?

Però ell no podia contestar. Literalment no podia.

L'atac de riure que li havia agafat no solament no el deixava aixecar sinó que li havia inundat la cara de llàgrimes.

La minyona no va trigar gaire a arregar el pop i liquidar-lo sense manies.

En Montalbano, després de dutxar-se, se sotmeté a les cures de l'Adelina per les cremades de l'esquena. Tot seguit es prengué el cafè, tornat a fer, es vestí i es disposà a sortir.

—El telefen el torno a endollar? —li preguntà l'Adelina.

—Sí.

I el telèfon sonà immediatament. Ara sí que va contestar. Era la Lívia.

—Com és que no has contestat, abans? —engegà.

—Abans quan?

—Abans.

Santa paciència, la que havia de tenir amb aquella dona!

—Per què? A quina hora has trucat?

—Cap a les set.

Preocupant. Com és que l'havia trucat tan d'hora? Què podia haver passat?

—Per què?

—Per què què?

Collons, quin diàleg de besucs!

—Que per què m'has trucat tan aviat.

—Perquè avui, només d'obrir els ulls, el meu primer pensament ha estat per a tu.

Vés a saber per què, a en Montalbano allò li va fer saltar immediatament el ressort busca-raons. Que podia tenir conseqüències indesitjables.

—Això vol dir —replicà—, que hi ha dies que no sóc el primer dels teus pensaments —digué fredament.

—Què dius ara?

—No, no, contesta'm. Quina és la primera cosa que et ve al cap quan et despertes?

—I si jo et fes la mateixa pregunta a tu, Salvo?

Però la Lívia no tenia ganes de raons i continuà:

—No diguis bestieses, va. Per molts anys.

Inesperadament, en Montalbano es precipità en un pou d'angoixa.

Ell s'oblidava sempre de sants, aniversaris, festes i celebracions. No hi havia manera, no se'n recordaria mai.

Però un llampec l'illuminà de sobte: segur que era l'aniversari d'ells dos. Quant de temps feia que eren parella?

Ja no deurien trigar gaire a poder celebrar les noces d'argent, si és que les parelles que no estaven casades podien.

—Igualment.

—Per què igualment?

S'havia equivocat, era clar. Quina santa murga, també, per això!

Si no era de parella, doncs, volia dir que es tractava d'una cosa que l'afectava personalment en persona. Però quina?

Amb un agraïment genèric ho solucionaria i au, a córrer.

—Gràcies.

La Lívia esclatà a riure.

—Ah, no, això sí que no! Tu dius gràcies només per quedar bé, però jo m'hi jugo el que vulguis que ni tan sols saps quin dia és, avui!

Tenia raó. No ho sabia.

Per sort damunt de la tauleta hi tenia el diari del dia abans. Torçant una mica el coll va poder llegir la data: 5 de setembre.

—Lívia, vols dir que no t'estàs passant una mica de rosca? Avui és el sis...

Un llampec fulminant.

—El meu aniversari? —saltà.

—Carai, m'ha costat, eh, que te'n recordessis que avui fas cinquanta-vuit anys! Que potser voldries esborrar-ho?

—Com que cinquanta-vuit? Què dius ara?

—Que no vas néixer l'any cinquanta?

—Precisament per això. Avui consumeixo els cinquanta-set i entro en els cinquanta-vuit, que per tant estan per gastar del tot. Tinc davant meu dotze mesos menys unes quantes hores, per ser exactes.

—Quina manera més estranya de comptar que tens.

—Ei, que vas ser tu que me la vas ensenyar, eh?

—Jo?!

—Doncs sí, tu. Quan en vas fer quaranta i jo et...

—Ets un mal educat —el tallà la Lívia.

I va penjar.

Mare de déu! Dos anys més i ja seria un seixantí!

A partir d'ara ja no agafaria mai més l'autobús. Imagina't que un jove s'aixecava per deixar-lo seure!

Però tot seguit va pensar que no calia patir, que podia seguir agafant tranquil·lament l'autobús perquè allò de cedir el seient a la gent gran era un costum que ja havia passat a la història.

Ara ningú tenia respecte pels vells, tothom els escarnia i se'n reia, com si la gent que els escarnien i se'n reien no estiguessin destinats a ser vells, també, algun dia.

Però com és que li venien al cap aquelles cabòries? Potser perquè realment ja es considerava membre de la categoria dels vells?

L'humor se li va enfosquir de cop.

Al cap de poc d'agafar la general, sempre a la velocitat a què circulava ell, el cotxe que venia per darrere li va començar a tocar el clàxon perquè el deixés passar.

Just en aquell tram el carril s'estrenyia perquè hi feien obres. A més, ell anava a cinquanta, que era el màxim permès perquè ja es trobaven dins la zona urbana de Vígata.

O sigui que no es va apartar ni poc ni gaire.

El de darrere vinga tocar botzinada cada cop més fort, fins que, amb un rugit del motor, va accelerar i se li va

plantar al costat, tan a prop que semblava que el volgués fer fora del carril, el malparit.

El conductor, que era un trentí, va girar el cap i li va dir cridant:

—Iaio, que ja és hora d'anar cap a l'asil!

I encara no en va tenir prou, perquè, tot brandant una gran clau anglesa que duia, va afegir:

—Ja veràs si correràs, la pròxima vegada, cadàver amb potes!

En Montalbano, enfeinat com estava que el cotxe no li marxés del carril, no tenia esma de replicar.

Un instant després l'altre cotxe, un BMW molt potent, desaparegué d'una revolada, avançant temeràriament tota la cua que tenia a davant.

En Montalbano li va desitjar mentalment que s'estimés. I de passada que s'hi calés foc, per si de cas.

Com s'havia tornat, la gent! Els últims anys semblava que haguessin reulat qui sap de quants segles. Qui et diu que si miraves sota la roba no hi trobaries la pell d'ovella dels homes primitius?

A què es devia tan poca paciència dels uns amb els altres? Com és que ja ningú suportava el veí ni el col·lega ni el company de pupitre?

Al cap de poc s'arribava a una gasolinera força grossa. I va ser allà que el comissari veié el BMW fent benzina.

Primer no va pensar de parar-se perquè encara tenia mig dipòsit, però després va canviar d'idea. El ressentiment i les ganes de fer-l'hi pagar es van imposar.

Va fer maniobra fins a quedar encarat al BMW, morro contra morro, pràcticament a tocar.

El noi ja havia pagat i acabava d'engegar, però no es podia moure perquè el cotxe d'en Montalbano li blocava la sortida.

I tampoc podia fer marxa enrere, perquè ja hi havia un altre cotxe esperant tanda.

El conductor va tocar el clàxon i va fer un gest a en Montalbano perquè s'apartés.

El comissari va fer veure que el cotxe no arrencava.

—Li pot dir que haig de sortir? —digué cridant el noi a l'home de la gasolinera.

Però l'empleat, que havia reconegut el comissari perquè era client habitual, va fer com qui sent ploure i se n'anà a despatxar un altre cotxe.

Traient foc pels queixals, el trentí baixà del cotxe roig com un perdigot i s'acostà al d'en Montalbano amb la clau anglesa a la mà. L'alçà ben amunt i tot seguit la descarregà amb tota la ràbia.

—No diguis que no t'havia avisat!

La força del cop va fer que el vidre del cotxe s'esquerdés tot. El trentí va aixecar el braç altre cop, però llavors es va quedar immòbil.

Des de dins, assegut tranquil·lament al seient del conductor, el comissari l'apuntava amb la pistola.

L'agent Gallo, advertit per l'empleat de la gasolinera, va arribar al cap de deu minuts. Emmanillà el noi i el va ficar al cotxe patrulla.

—Ja me'l pots tancar a la cel·la de seguretat. Però primer fes-li la prova de l'alcohol i totes les altres.

En Gallo va sortir disparat, era un boig de la velocitat.

En arribar a comissaria, tal com passava cada any per aquella data, en Catarella el va sortir a rebre emocionat allargant-li la mà.

—Per molts i moltíssims anys i molts desitjos de vida llarga i plena de salut i de facilitat, menstre!

En Montalbano primer encaixà la mà, però després, per un impuls sobtat, el va abraçar.

A en Catarella li saltaren les llàgrimes.

Al cap de tres minuts que era al despatx es va presentar en Fazio.

—Comissari, per molts anys de part meva i de tota la comissaria —digué.

—Gràcies i seu.

—No puc. M'espera l'Augello, que per cert també m'ha dit que el felicites, al Piano Lanterna.

—I doncs?

—Aquesta nit han entrat a robar en un supermercat.

—I què s'han endut, sabó de la roba?

—Doncs no, mestre. La caixa del dia, que es veu que era considerable.

—Però que no la porten al banc cada vespre quan ple-guen?

—Doncs sí, però es veu que ahir no.

—Molt bé, doncs ens veiem més tard, va.

—Si no té res de més important a fer, li puc dur uns quants documents per firmar.

No, firmar no! El dia del seu aniversari no!

—Un altre dia, eh?

—Però, comissari, que n'hi ha que fa més d'un mes que s'esperen!

—Que han reclamat?

—No, això no.

—Doncs llavors per què tens tanta pressa? No els deu venir pas d'un dia, oi que no?

—Si ho sap el ministre de la reforma burocràtica, no li farà ni gota de gràcia!

—El ministre el que vol és accelerar la inutilitat, la inconsistència de la circulació de documents el noranta per cent dels quals no serveixen per res.

—Però el funcionari no ha de valorar si els documents serveixen per alguna cosa o no. Els ha de firmar i prou.

—Què vols dir, que el funcionari és un robot? Que potser no està dotat de cervell, també? Si el funcionari sap que aquells paperots no serveixen per res vol dir que ell tampoc funciona.

—Vostè què faria, doncs?

—Abolir la inutilitat.

—Mestre, això és una cosa impossible.

—Per què ho dius?

—Perquè la inutilitat forma part de la condició humana.

En Montalbano se'l quedà mirant bocabadat. Estava descobrint un Fazio filòsof.

Però l'altre va continuar:

—Si em vol creure, no troba que és millor esbandir-ne uns quants cada vegada, de paperots? Què me'n diu si n'hi porto per exemple una vintena? Amb mitja horeta els tindrà enllestits.

—D'acord, però que siguin la meitat.

